

NAGYKÖRÖS és VIDÉKE

Politikai, közgazdasági és társadalmi lap. A „Nagykőrösi Gazdasági Egyesület“ hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagykőrös, IV. ker. Deák-tér 31.

TELEFONSZÁM: 78.

Megjelenik hetenként kétszer:

Csütörtökön és Vasárnap reggel.

Főszerkesztő: **Dr. Dezső Gyula.**

Felölős szerkesztő és lapfoglalónos:

D. Tóth Ferenc.

Előfizetési árak:

HELYBEN:
Egész évre 16 K, 1/2 évre 8 K, 1/4 évre 4 K
VIDÉKEN:
Egész évre 18 K, 1/2 évre 9 K, 1/4 évre 4 50 K.
Egyes szám ára vasárnap 24, hétköznap 16 f.
Nyilatkozatoknak 1 korona.

Néhány szó a Hangyáról.

Bizonyos megütközéssel olvastam a „Nagykőrös és Vidéke“ egyik számában D. Tóth Ferenc felelős szerkesztő urnak közleményét, mely szerint őt a nagykőrösi Hangya igazgatása kizárta tagjai sorából.

Sajnálom, hogy a jelen esetet csak nagyon soványan ismerem s így csak általánosságban beszélhetek.

Van szerencsém ismerni néhány vidéki, hasonló célú és szervezeti szervezetet s hallottam is néhányról nyilatkozni. De kivétel nélkül csak jót érdemelnek s másoktól is csak dicséret hallottam azokat. S bizonyos, hogy valamennyi gaurizankári magasságban áll a miénk fölött a célhoz alkalmazkodás tekintetében.

Mert vajjon milyen programmal alapította a néhai nagynevű g.óf. e szervezeteket vérszerinti őseit? És hogy milyen célt szolgálnak a többi Hangyák ma is? Rövid a válasz. Azért, hogy a már legkevésbé sem aethetikus működését magyar kereskedelmet egy erkölcsi alapra helyezett altruista vagy a legrosszabb esetben mutualista szervezetet versenye tisztességesebb irányba kényszerítse. Így mondják ezt finoman. Parasztice meg csak úgy mondanánk, hogy biz azt azért szer-

vezték és szervezik ma is, hogy némely polgártársainknak karakterévé rögződött parazitaságát tőlünk telhetőleg akadályozzuk munkájára eredményeiben.

Hogy célját elérte, misem bizonyítja kedvesebben, mint az az ellene pericidikusan megjelenő kifakadás, amiket napisajtónk szívesen leközöl.

Igazi, közvetlen áldása pedig most nyilvánul csak igazán a háború alatt abban, hogy a szervezetet tagjait egyformán elgátlja ki; tisztelet a kivételnek, de kivétel nincs (így mondta ezt egy zupás örmester).

S hogy nálunk ez nincs így — szerény vagyok ha azt mondom — a tagok: kézbarmadával lehetne bizonyítani. Sokakat hallottam már panaszkodni a mellőzéstől, a személyválogatásról, az egyenlőtlenségről s mindegyik több példával illusztrálta bánatát s ha valamennyit úgy porén összeznök, furcsa egy jegyzőkönyv kerekedne beölele.

Egyik azért bökéltlenkedett, hogy kristály-cukrot kapott akkor (vagy egyáltalán semmilye) amikor egy kiváltóságos személynak kockacukorral kedveskedtek. A másik dühöngött (csak úgy szegényesen, zaj nélkül), hogy nem kapott petrolumot, pedig ő látta, hogy ugyanakkor egy cselédnek butykosát egy cédula előmutatása után (azon volt felírva ama boldog halandó

neve, kinek Allah növecsze szakalát in infinitum) szó nélkül telmenték. Egy harmadik magából kikelve beszélt el, hogy félórát pihentettek állva s azt se mondták neki, hogy papucs, mikor azután a bevárási idő letelt, akkor azután felelték kérdésére igaz, hogy nem azt „papucs“, hanem még annál is kevesebbet, hogy „nincs“.

Volt egy szerény, szegénylős fiatal leányka, aki meg azt panaszlolta, hogy egy hő udvarlást kellett végig élveznie mint publikum s jó meggyőzős kellett hozzá, míg a shakespeare-i színpad pénztárára közönségesedett. Olyan is akad! . . . no de már többet igazán nem mondok el, mert még kikapnók valamelyik részről, azt pedig nem akarom.

Hanem azt még csakugyan el kell mondanom, hogy a dohány és cigarettá elosztás körül is szerepe van a sympatiának, a gunyának.

Mikor például, egy köznapikaliberű férifűhű tekedtre könyörgi s a gyomor-bajig kibőkölja magát, míg 6 darab Duna (Apaga satanas) cigarettát begyűrhet a lajbi zsebbe, vagy még rosszabb esetben egy szívbajt okozó hideg pillantással veszik el kedvét a további reményről — ugyanakkor egy pophyrometnos kislány 50 drb. Hölgyhöz címzett szívarkával gazdagabban távozik, magában hajtogatván: veni, vidi, vici et cigarettas accipi. (Jöttem, láttam, győztem és cigarettákat kaptam.)

T A R C A.

Kedélyes utitársak.

— *Elbeszélés a régi jó világból.* —

Írta: *Dán Emil*

Folytatás.

3

A következő nap már a választás napja volt.

Felvonultak és elhelyezkedtek a táborok. Megkezdődött a szavazás — és folyt példás rendben. Nem történt semmi különösebb dolog míg a többi kisebb községek választói adták le szavazatukat, kik leginkább az ellenpárt katonái voltak. Tizenegy óraker azonban már urna elé kezdett kerülni a „kijavított“ életkoru polgárok nagy tömege. No — volt feszült várakozás. A szavazatszedő küldöttség s a bizalmi férfiak lázas figyelemmel vizsgálták egymás arcát, mikor belépett az első tiz, helyben lakó függetlenségi szavazó.

Legelső volt egy igen öreg ember. Meg-

mondta a nevét. Utána néznek a listában. Megvan.

— Hány éves kend öreg? Kérdi mord hangon az elnök.

— Huszonnyolc vagyok kérem alássan...

A komplot embersin mintha villanyáram futott volna keresztül, megrándult minden porcikájuk és rosszat sejtítve néztek össze.

— Várjon kend egy pár percet, — szolt az elnök az öreghez. Majd mindjárt elintézzük ezt a dolgot. Álljon kissé félre.

A szavazás folyt tovább. Most egy fiatal ember következett a sorban.

Bemondja a nevét ez is.

— Hány éves maga?

— Hetvenkilenc — vágja ki büszkén és keményen, — pedig alig volt huszonhét.

— Micsoda? Megbolondultak maguk?

Pattant fel ülőhelyéről az elnök. Ábrázata vörös volt a haragtól és orrcimpái szinte remegtek bele.

Ekkor kéretlenül előlépett és megszólalt az idős polgár, akit pár perccel előbb félreküldött az elnök.

— Alázattal engődelmet kérek a tekintetes elnök urtól, de mán azt csak úgy tessék minékünk elhinni, mivelhogy a beszédünk hitelösségét ez is bizonyítja. . .

És a legjámborabb arccal odalépve az asztal mellé ujjával nagy ártatlanul rámutatott a hamis névjegyzék betűire.

— Mert tudjuk mink azt jól keröm alássan, hogy mindig csakis az az igaz, amit az írás mond — fejezte be szavair áhítatos meggyőződés hangján.

A küldöttség tagjai úgy tettek mintha szerfölött csodálkoznának a dolgok ilyen állásán — de végre is komolykodó képpel meghajolnának a tenyek kényszerítő hatalma előtt. Ettől kezdve persze a szavazás simán folyt tovább. A függetlenségi kizáróztatok a jó kedvtől, a vezérkart a guta kezdte kerülgetni, mert percről-percre jobban kellett éreznie, mint fogja meg magát saját kelepcéjében. Szinte pattogott már bennük minden idegszál a bosszuság miatt, hogy azon a címen, amint ők kiszámították még csak egy függetlenségi szavazót sem lehetett

Ára vasárnap: 24 fillér, hétköznap: 16 fillér.

Ezeket csak úgy kutyafuttában forgásztam elő a tengerből, amit ha-sonló esetek töltének félelmetes nagy-ságúvá.

Ilyenek közül csipelt nyakon egyet egyet — a tagok ösztönzésére — a mi jóhiszemű szerkesztőnk is és igye-kezett vele a közér, a tagok érdekeit és elvileg magáért a Hangyáért is munkálkodni.

En nem tudom mik voltak azok az általa közölt esetek, mi volt ben-rék a való és mi a költött (s hogy talán mennyiben volt a csupasz való szalonképesen feltöltötve) ezt nem tudom, de nem is fontos. De az igen-s fontos és csakis ez a fontos, hogy az érdekeltet többségének vele nem hogy nem értett, hanem csak használható. És még csak azt szeretném laikus koponyámmal kísütni, mennyiben volt kárát a Han-gyának D. Tót: „rendszeres működése“ (Hogy néhány befentes urnak helle-metlenül esett a piszkálódás, elhiszem, de szeretném én azt az embert látni, aki elő merne állni, hogy az én ügyem a Hangya ügye, hogy „az én ügyem a köz“!) A szövetségnek lehet a kára anyagi, vagy erkölcsi (nálunk azonban divat a Hangya működését csak az előbbi szempontból itélni; minél több az évi mérlegnél a plus, annál szebb munkát végzett s ezen a pluson ki-vül mást nem is kívánnak). Mindjárt a másodikok kezdem, mert azt egy-sorban el lehet intézni. Nem hiszem, hogy valamelyik cikk is olyan irányu lett volna, hogy azzal a Hangya (nem körösi értelemben) ideálja, kárt szen-vedett volna. Nem hiszem, hogy arra uszította volna a tagokat vagy a ke-zelő személyzetet, hogy önzők legyenek, hogy az árut drágábbért adják mint máshol stb. Hanem talán ép a megessett hibákat ostorozta (az erkölcs-nek még akkor se értott volna, ha költött dolgokkal igyekezett volna erő-síteni a közönség éberségét a netalán bekövetkező visszaélések ellen.)

Anyagi kárról akkor lehetne be-szélni, ha az áruk raktáron maradtak volna a „rendszeres működés“ miatt. De remélem ez szintén nem történt meg.

Elhiszem én azt, hogy volt a Hangya fejénél olyan, akinek fájtt az igazság s azért kellett a közvetlen okozás elhuzni a sorport. Az egész kizárás különben egy nevelésesen gyerekes, körösi izű és niveauju bosszu volt. S igazán föl se érdemes venni egyéni szempontból.

De minden esetben céltalan is az ilyen (*különösen azt ilyen*) kizárás. Itt igazan nem lehet elmenni nevelés nélkül. Vajjon ez az ellenszenvnek hivatalos irakkba öltöztetése fog e használni a „szövetkezetnek“? Meg fog-e javulni a megfenyített kis baba. Vagy talán szepege fogadja meg, hogy soha többet nem kezd ki ilyen erőlyes csoporttal s talán a kizárási oltmány spanyolfalul fog szolgálni arra hogy a kizárt ne lásson a Hangyáig??!

Majd küld minden egy „igaz“ közgyűlésen.

T v.

A király manifesztuma.

A hivatalos lap legutóbbi száma a következő királyi manifesztumot közli:

A nemzethez!

Ilála a Mindenható kegyes segélyé-nek, békét kötöttünk Ukrajnával! Győze-delmes fegyvereink s lankadatlan kitartással folytatott őszinte békepolitikánk megérlelték a létfontosságunkéit vi-vott védelmi harc első gyümölcsét. A súlyos megpróbáltatásoknak alávetett nemzetet együtt bírom abban, hogy az első örven-detes békekötés után mihamarább az ál-talános béke közönséi a szenvedő emberiséget. Az Ukrajnával kötött béke hatása alatt rokonszenvvel tekintünk ama törekvő fiú nép felé, melynek szívében ellenségeink közül először ébredt fel a felebaráti szeretet érzése s mely számos csapatban tanusított hősiességét betetőzve bátorságot lelt arra is, hogy jobbik meggyőződését nyilant és tetteikkel bebizonyítsa: Mint első vált ki ellenségeink táborából, hogy a most már közös nagy cél mielőbbi elérése ér-dekében erőnkkel egyesítse törekvéseit. Ha már az első pillanattól kezdve, amidőn

visszautasítani, mert még a legegyügyűb-nek látszó is oly hibátlan pontossággal tudta hamis életkorát, akárcsak az igazit. Vagy talán még annál is jobban.

Igy tehát a választás az ellenzéki jelölt fényes és fölényes diadalával végződött. És ezzel a mi fiatal barátunk végleg el volt jegyezve a politikai élet számára.

— Régi tapasztalat, hogy aki egyszer igazán belkötött ebbe a mesterségbe, nem igen képes többé abba hagyni — folytatta kis szünet után az öreg ur szavait, általá-nos érdeklődés közepette.

— Olyan formán van ezzel akinek hűz hozzá a vére, mint a szenvedélyes dohányzó, ki valósággal bele beegszik, ha valami vá-ratlan körülmény miatt csak kis időre is le-kell mondania megszokott élvezetéről.

A mi emberünk attól a perctől, hogy oly fényes eredménnyel letette a maga kü-löncs tudományából az érettségi vizsgát, szédítő gyorsasággal nőtt nagyra e pályán.

— És furcsa, hogy azért mégse lett

belőle soha képviselő, jegyezte meg némi éllel a helyke bajuzsu.

— Nem, — mondta komolyan az öreg ur — de hát ő nem is törekedett soha erre. Talán eszébe sem jutott neki ilyesmi. Hason-lított e tekintetben azokhoz a szenvedélyes, vérbeli vadászokhoz, kik ugyszólván egész életükön keresztül az erdő-mezőt járják, szemük ez kezük sohasem véli el a célt, de a lényes vadászlakomák terített asztalai mellé nem kívánkoznak soha leülni.

... Most pedig, ha szívesen veszik, elmondok még egy pár érdekés mozzanatot, mind kettő szülővárosában történt, a régi jó világban.

Két párt jelöltje versenyzett az ősi magyar város képviselőiségeért. Egyik persze a függetlenségi, mivel a lakosság zöme min-dig e politikai párt elveit vallotta. A másik pedig a mérsékelt ellenzék zászlaját próbálta győzelemre juttatni. Ezt a pártot abban az időben országjárta „habarék-pártnak“ csu-folták, a körösi nép pedig igazán konyhai nyelven „cupák-párt“ névvél tisztelte meg.

fenkőlt elődeim trónjára léptem, abban a sziklazilárd elhatározásban, hogy a becű-letes béke kivívásáig végigküzdjük a reánk kényszerített harcot, egynek érzetem ma-gamat a nemzettel, még inkább egynek érzem magamat vele ebben az órában, amikor a cél elérése felé az első lépés megtörtént. Csodálatlalt és szeretetteljes elismeréssel viseltetve hős csapataim iránt, melyek majdnem emberfeletti kitartást és pártatlan aldozatokúságot tanusítanak, ugy-szintén azok iránt is, kik odahaza napról-napra nem kisebb áldozatot hoznak, teljes bizalommal tekintek a közeli boldogabb jövőbe. A Mindenható áldjon meg ben-nünket erővel és kitartással, hogy ne csak a magunk és hű szövetségeseink, hanem az egész emberiség számára is kivívjuk a béke végleges diadalát.

1918. évi február hó 12.

Károly s. k. Dr. Wikerle Sándor s. k.

Az ukránok haza en-gedik a hadifoglyokat.

Az ukránok békefeltételei.

A szerződés első pontja szerint Né-metország, Ausztria, Magyarország, Bul-gária és Törökország egyrésztől, az ukrán köztársaság másrésztől megszűntetik a hadállapotot és el vannak tökélye köl-csönösen, hogy az ezentul békében és ba-rátságban élnek.

2. pont. Az ukrán köztársaság ha-tárai azok maradnak, amelyek a háboru előtt Oroszországgal voltak. Északon Tar-nogradtól az Okojesce vonalig van a határ.

3. A megszállott területek kiürítése a szerződés ratifikálása után haladéktalanul megkezdődik.

4. A szerződés ratifikálása után azon-nal megkezdik a diplomáciai összeköt-tetés felvételét.

5. Kölcsonösen Jemondanak felek a hadi kárpótlásról és a háborus kiadások megtérítéséről.

6. A hadi foglyokat vissza engedik hazájukba, kivéve azokat ha tartózkodási helyükön akarnak maradni, vagy más or-szágba költözni. Az ezzel összefüggő kér-désekre a 8-ik pont intézkedik.

Ennek jelöltje körösi születésű, igen gaz-dag és tekintélyes uriember volt, a másik párté országos nevű, közéleti és politikai kitűnőség, de a városban még egészen új ember, aki ellen a habarékiai kézzel-labball dolgoztak. Sőt ahol szükség volt rá, még ama biztos hatású kenőcsöt sem sajnálták, mi a lelkiismeret nyöszörgését legjobban elcsitítja. Így történt aztán, hogy a függetlenségi-ek nagy tábora erősen megsapant. Hiteh-gyott ugyan alig akadt közöttük, de sokan visszahúzódtak a szavazás elől. A bajt csak akkor ismerték föl egész nagyságában, mi-kor a gyengébb jellemű szavazók elpáro-logtak és a nagy tartalékokból már itt-ott lézengett néhány ember. Aválasztás pedigmár végit járta, közel voltak a záróra kitűzéséhez.

Lettt is ám lázas lótas futás, tanakodás, persze minden nem éit semmit. A cupák-párt emberci ragyogó arccal büszkén ki-düllesztett mellél jártak-kelek, ifogtattak magukat a közelgő fényes győzelem tu-latában. A függetlenségi-ek csöndesek voltak, mintha az örök vére folyta.

7. Gazdasági meg egyezést kötöttek, mely szerint 1918 június 31-ig kötelesek felelőseknek mezőgazdasági és ipari termékek feleslegét átadni. Megegyeztek vámkereskedésekben is. Az árakat bizottság állapítja meg.

8. Ez a pont a közjogi és magánjogi viszony helyreállításáról intézkedik és a hadifoglyok kicseréléséről.

A 9-ik pontban általános határozmányok vannak. Egyidejűleg más 4 szerződést is állítottak, melyek kiegészítői a fenti szerződésnek.

A Nagykőrösi Gazdasági Egyesület közgyűlése.

Városunk tekintélyes, virágzó egyesülete, a Nagykőrösi Gazdasági Egyesület e hó 10-én délután tartotta meg évi rendes közgyűlését a tagok nagy és lelkes részvétele mellett. Vendégek voltak: Dr. Czettler Jenő földművelésügyi min. osztálytanácsos, a Gazdaszövetség titkára, Boroczy Kálmán a Gazdaszövetség kiküldöttjei, Horváth Jenő a Pestvármegyei Gazdasági Egyesület igazgatója. Grassely Miklós a kecskeméti földműves iskola igazgatója; s mint előadók résztvettek: Baross Gábor miniszterelnökségi titkár, az országos Hadigondozó Hivatal előadója és Czeglédy Tivadar kiskunfélegyházi szakisk. igazgató.

Magyar Kázmér kir. tanácsos, egyesületi elnök nyitotta meg a gyűlést, lelkes szavakkal üdvözölte a megjelenteket, indítványozta, hogy a gyűléskedése miatt távollevő egyesületi alelnök B. Tóth Ferencnek jegyzőkönyvi köszönését nyilvánítsa a közgyűlés azon nemzetségi adományzásaiért, hogy a helyben létesítendő rokkant katonai munká telep és az új ref. templom alapjára 50000-50000 koronával járult. Beszédében rimutatót továbbá az egyesületnél felállítandó cipész üzletre, mely a hadi özegek

és árvák javára szolgálna különösen, továbbá a Gazdasági Egyesület kebelében egy kitelcsözvetkezlet létesítésére. Majd D. Bárány Ágoston titkár a mindenre kiterjedő alapos jelentést olvasta fel az egyesület 4. évi működéséről, mely alkalomból Horváth József főgimn. tanár indítványára az elnökségnek és titkárnak hálás köszönet t nyilvánította a közgyűlés buzgó munkásságukért, mely jegyzőkönyvileg is megörökítették. A számvizsgáló bizottság jelentését és a költségvetési előirányzatot elfogadták. A kilépett választmányi tagokat újból megválasztották és kibővítették új választmányi tagok választásával.

Magyar Kázmér indítványára elhatározták, hogy az elnökség B. Tóth Ferencet lakásán felkeresve, a közgyűlés nevében üdvözölje a gyűlés végzetével. Baross Gábor a hadi rokkant telepítésről tartalmas előadást tartott, Czeglédy Tivadar pedig a háborusgazdálkodásról mondott értékes és tanulságos dolgokat, a burgonya több termelését különös figyelmembe ajánlva. E tárgyhöz hozzászóltak Dr. Csetler Jenő, Szűcs Ambrus egyesül. tag, Grassely Miklós. Az érdekes lefolyású gyűlés az elnök záró szavaival véget ért.

1917. évi jelentése melyet D. Bárány Ágoston egyesületi titkár terjesztett elő az 1918. évi február 10-én tartott rendes közgyűlésen.

Gazdasági Egyesületünk 1917. évi február 1-én negyedik évfolyamába lépett, az első három évi fordulónak az 1917. évi április 15-én tartott közgyűlésen nagyobb jelentőséget adott azon körülmény, hogy egyfelől az egyesület új otthonába, saját házába költözés örvendetes tényével esett össze, másfelől pedig, hogy ezen közgyűlés oldotta meg a tisztújítás feladatát.

A hároméves ciklust lélekemelő ünnepély keretében zárta le az Egyesület, amennyiben a társadalom fényes részvétele mellett 150 terítékes közvacsorát rendezett, amely alkalommal a tagok állandó emlékeztetének szép felújul és a gazda társadalom ragaszkodását és nagybecsülését elnökeivel Magyar Kázmérral szemben kifejezésre juttassa, az új otthon szá-

mára életnagyságú képét megfestette s ezt a társadalmi szakosztály elnökének Horváth Józsefnek köszöntő szövege után az ünnepelő közönségnek bemutatva.

Az ünnepélyen a Gazdaszövetséget Egyesületünknek hűségese barátja Dr. Czettler Jenő képviselte, továbbá jelen volt Czeglédy Tivadar kiskunfélegyházi szakiskolai igazgató, aki a közgyűlést megelőzőleg a burgonya termeléséről tartott nagyrédekü előadást.

Az évi közgyűlés Horváth József indítványára Tanácsy Béla tábormokot városunk szülőjét, tetelenni birtokosát s Erdély hős védőjét nagy lelkesedéssel az Egyesület disztagjává választotta. Ugyanakkor elhatározta, hogy 100 korona öszszeggel alapító tagul belép a nagyszalontai Arany János emlékbizottságba s az erről szóló alapító tagsági oklevelet elnökségünk meg kapta.

A nagy költő születésének 100-ik évfordulóján Egyesületünk két ízben, illetve irányban is megünnepelte, nagy küldöttséggel felvonult a szoborhoz az ünnepélykor, melyet főgimnáziumunk és egyházunk március hó 2-án rendezett és a szobrot megkoszoruzta, majd április 9-én az Egyesület maga rendezett emlékünnepélyt, melyen a Egyesület elnöke Arany Jánost, mint földműves származású és legagráriusabb magyar költőt méltányolta, Kiss László jogász, Egyesületünk tagja és könyvtárnoka, Gerecz Ambrus tanár, egy. tagja, Arany költeményeit ismertették. Bekőllonka, Csete Marika és Kiss Lajos tagjaink Arany költeményeiből szavaltak.

Egyesületünk fenállása óta állandóan foglalkozik feldolgozott gyümölcs értékesítésével s az előző évek sikerén felbuzdulva a Háztartás fogyasztási szövetkezettel megállapodást létesítettünk befőzött gyümölcs és különböző izok készítésére, névszerint Dr. Kovács Lajosné, V. Faragó Eszter, D. Bárány Agostonné, Kiss Erzsike, Szobonya Vilma gazdasági szaktanitónő és Tuba Agnes tagjaink vállalkoztak a munkára és összesen mintegy 12,000 üveg befőtelt és gyümölcs izt készítettek.

Az egyesület titkára a központi óvoda 3 helyiségében egy befőtt kiállításban csoportosította az összes készítményeket (1917. év október 14-én bemutatla azt a nagyközönségnek s belépő dijakból és a hazafias célra szánt felülfizelésekből 793 korona 70 fillér folyt be, amelyből a Vörös Kereszt kisegítő kórházban és a sanok kórházban ápolás alatt álló mintegy 485 főnyi beteg állományát kalácsal, süteménnyel, gyümölcscsel és gyümölcscsajttal, a fekvő betegeteket pedig tejes kávéval vendégelte meg az egyesület elnöksége. A befőzéshez szükséges üvegeket cukrot, hólýagypapírt és spárgát a háztartás adta, míg a gyümölcset, valamint a befőzéshez szükséges fűszert és savakat az egyesület folyó számlára szerezte be, úgy, hogy conservekbe összesen 20,120 korona 36 fillért fektettünk be. — Erre a vállalkozásra különösen serkentette és kötelezte is egyesületünket az a komoly törekvés, amit egy gyümölcs és zöldség feldolgozó létesítésének előkészítése tekintetében terülv tűzött ki maga elé. Egy ilyen gyár vállalat megalakulására az illeesztendő különösen alkalmasnak kinálkozott, sőt a létesítés érdekében igen kedvező és biztató jelek mutatkoztak is. Sajnos azonban a valóra válas meghiúsult, olyan akadályok gördítettek az útjába, melyeket Egyesületünk elhárítani nem tudott. A gazdasági kárért s illetve a haszon elmaradásáért, ami ebből folyólag természetölnket érte: gazdasági egyesületünket felelősség nem terheli.

A gazdák hadsegélyző bizottságának megalakítására városunk polgármestere 1917. év október 14-én értekezletet hívott egybe, amely értekezleten a gazdasági egyesület elnöksége vállalta a gyűléssel

Emberünk azonban nem vezette el a fejt. A veszély meghiaványozta energiáját és még leleményesebb lett.

Gyorsan összehívta alkerteseit,

— Nincs több emberünk sehol?

— Nincsen.

— Az ellenfélnek mennyi pontosan tartalókja?

— Százhusz ember.

— Itt negyven emberük van... azokkal együtt tehát százhatvan. Nekünk mindössze sincs már több ötvennél... No jó. Mindjárt eligazítjuk ezt a dolgot.

Mig beszélt lehetett látni, hogy elméje lázas gyorsasággal működik.

— Meg van. Te Pityu ugorj csak és

küldj utánam egy idegen embertől gyorsan három akó bort, három külön borbóban. Én itt leszek Berci barátunk házánál. Jéská

letét. De mindez a legnagyobb csendben és titokban történjék. Még a mójnk közül se tudjon erről senki, igaz... a kocsi várjon itt rám a boros hordókkal.

Kiosztván parancsait, magára maradt. Nyugodt volt teljesen, mint aki bizonyos a maga dolgában.

Kis idő múlva már jött is Almásy borbély. Vékony alacsony, de roppant fürgé és ruganyos mozdulatu emberke, átható nézésű, élénken villogó szemekkel, melyekből a szellemesség és az elme különös fénye sugárzott.

— Alázatos szolgája, jó napot kívánok! köszönt stentori hangján, s már a másik pillanatban dolghoz látott.

Pár szó elég volt és értett mindent. Keze villogó gyorsan járt s mikor öt perc múlva fölkel helyéről emberünk és odapillantott a nagy tükörbe, nem ismert önmagát.

16.739 koronát eredményezett, aminek mikénti felhasználásáról az arról illetékes értekezlet fog határozni. Gyámolítás: a utalt saját hadi övezgyeink és árváink segítségével elvként mondatott ki a készpénzbeli segítség lehetőségig való mellőzése, a helyett cipő és ruhaneműek, valamint tüzelő anyaghoz való önköltségi áron való juttatást, úgyszintén uborka, illetve zöldség termesztő kisebb területeknek haszonbérbe vagy feles művelés útján megszerzését tűztük ki. A gyámolítás ekként való nyújtása sokkal eredményesebb, mint a kész adományozás és itt a mi helyi viszonyaink között a megoldás sikeresnek is látszanék abban az esetben, ha közigazgatási hatóságaink találnának módot arra, hogy az élelmiszerek és a különféle jerseyben kötött kiosztás alkalmával legalább a csekélyke nyugdíjra utalt hadiövezgyeink a városokzás, ácsorgás időt rabló kellemenségei alól felmentenének, esetleg jelvény és egyéb látható igazolványok alkalmazásával és annak elleneljárásával, hogy ezeket az övezgyeket a kiosztásoknál mindenkor elsőnek illeli. Ily módon munkáit vállalhatnának és saját ügy gazdasági, mint háztartási, gyermeknevelési teendőit is sikeresebben oldhatnák meg. Ez iránt a városunk hatóságához előterjesztéssel élünk, reméljük léghen folytatja.

Ezen hadsegélyezés céljára a Tanárky Béla alap szolgál, melynek növelésére városunk közönsége koszorú megváltás címén is kezdi újabban adakozását gyakorolni.

Tagjainknak régi óhajlott vágya teljesült, midőn a már meglévő 200 kötet könyvhöz a földművelésügyi miniszter egy 152 kötetből álló *népkönyvtár* adományozott, azon kívül a legjobb magyar regényírók könyveiből az egyesület számlájára 60 kötetet szereztünk, hogy az olvasni vágyó közönségnek igényeit kielégíthessük, a könyvek kivétel nélkül vászon kötéssel vannak ellátva és teljesen díjtalanul áll az olvasó közönség rendelkezésére.

Könyvtár kiadási nap hetenként egyszer van vasárnap d. u. 2 órától 4 óráig.

Alapszabályunk 6. §. h) pontja feljogosít bennünket a gazdák szükségleteinek beszerzésére és a nagyban való vásárlás előnyeit tagjaink javára és egyesületünk felvirágzása érdekében érvényesíteni, az árú beszerzés terén a lefolyt éven fokozottabb tevékenységet fejtettünk ki, beszerztünk répagot 8068 korona értékben, 4000 kg. thanatot, búkkónyt, heremagot, kölest, muharmagot, cipótálpát, munkáscipőt, korpát, raffiát, különböző gazdasági gépeket, mint szecskavágót, morzsoló gépeket, tizedes mérlegeket, daráló, lókapát ekéket, továbbá kaszát és ehhez szükséges alkatrészeket, kötél árukat, istrángot, kötőfeleket, borjú és marha köteleket s rudalló köteleket. — Mindenféle kertü vetemény magról gondoskodtunk, vetőmagnak szereztünk 2 vagon eredeti árpádhalmi székács búzát Gróf Berthold Lipótnól, tetélni nagybirtokostól, valamint a vármegye gazdasági egyesülete útján utántermelt székács búzát, összesen 2100 métermázsát, úgy, hogy 3 évi működésünk alatt a székács búzát határunkban a legszelesebb körben elterjesztettük, a kedvező termés eredmények, melyeket a nemesített búzával a mostoha természetű területek dacára is a régi búzával szemben elértünk, határozottan a nemesített buza javára billenti a mérleget, mert hoidanként átlagosan 2 mázsa termés többletet mutat fel a roszdával szemben ellenálló képessége pedig minden várokozásunkat felülmulja.

Az egyesület titkári hivatala állandóan figyelemmel kísérte a nemesített vetőmag fejlődését s tapasztalva, hogy a sokféle nemesített mag után termelt búzában mekkora eltérések észlelhetők, Gróf Berthold Lipótnól fajazonos eredeti típusokat szerzett 17, 19, 266 és 1-es típusú ezek egy-egy katasztrális hold területen közvetlenül egymás mellett vannak elvetve, hogy így egyenlő megmunkálás mellett,

egy azon időben elvette szemlélető módon állítsa a gazdaközönség elé, akként a típusok közötti különbségek s azoknak talajunkhoz és éghajlatunkhoz való alkalmazkodó képessége felől ki-ki közvetlen meggyőződést szerezhesen.

Igy aztán módunkban lesz a nekünk legjobban megfelelő típust beszerezni és elterjeszteni.

A cséplési időnyre az országos szénbizottság útján 1400 mázsa porosz szénel bocsátottunk a tagok rendelkezésére.

Junius 14-én nagy gyász érte egyesületünket, Tanárky Béla vezérőrnagy az egyesület díszlagja Nagyköros város díszpolgára, Erdély hős védője hunyta le örökre szemét, a gazdasági egyesület koszorút helyezett a ravatalra úgy Budapesten mint a körösi végtségesség alkalmával s testületileg kísérete utolsó útjára nagy halottját. Emlékét, érdemét jegyzőkönyveink megörökítik. Rá való emlékezésünk egyik jeléül az 1916. évtől kezdve hadi gondozás céljából létesített jótékony alapunkat, melyet akkor Mollinár alapnak nevezünk: „Tanárky Béla segélyalap” névre változtattuk át s működését csak azóta kezdte meg.

Gazdasági egyesületünk 1917. május hó 1-én új otthonába költözött. Megvette B. Tóth Ferenc ügyvezető alelnök IV. kerület Mentovich-utcai 345. szám alatti házát 50.000 korona vételár mellett, a helyiségeket újonnan festettük, a villanyos vezetékét a szükséghez mérten kiterjesztettük s azon kívül minden szükséges házi felszereléssel s házi eszközökkel elláttuk úgy, hogy az épület fenntartás és felszerelés majd 2000 koronába került.

Felvitattuk.

Irodába
könyvelésben tel-
jesítetett paras leányt
keresünk jó fizet-
tással. Cim s kiadási
váltában. 22

URÁNIA.

1918. február 17-én vasárnap

A szikla- vár.

Drama 5 felvonásban.

Második nagy sláger.

Kecske szabó mes- ter a kuglizó bajnok

Vígjáték 3 felvonásban.

Ugróci ur szerelme

Kövér ember nem vén ember.

Sascha-Mester. Aktuális.

Ünneprőlökön 1918. február 21-én.

Akkor kötszer halnak meg.

RENDES HELYÁRAK

Előadások kezdete hétköznap 6 és 8 órákor, vasárnap 4, 6 és 8 órákor.

Jegyek előre válthatók Papp Sándor kerékpár üzletében.

Kiváló tisztelettel:

Papp Sándor.

tulajdonos.

HIREK.

— **Istenisztelet sorrendje a ref. templomban.** A ref. templomban ma d. e. Bakó József, Jekész prédikál, d. u. egyházi beszédet Szontay Ferenc mond.

— **Mindazok, akik felejtethetler jó fiam temetésén megjelentek s az elviselhetetlen csapás alkalmával résztvételkel felkerestek, fogadják ezután hálás köszönetünket. Özv. Szűcs Istvánné és gyermekei**

— **Rendőrbiztosi állást,** mint már feleztük folyó hó 24-én tartandó r. tisztújító közgyűlésen választás útján töltik be. A tisztújítók elnöke az alispán polgarmesterünket küldötte ki. A kijelölt választmány tagjai lesznek a képviselőtestület által választott Szalay Lajos és Szűcs Ambrus, a tisztújítók elnöke által kiküldött ifj. Beretvács János és Dr. Jalsoviczky László városi képviselő. A kijelölt választmány 24-én délelőtt 10 ókor tartja meg ülését.

— **Ékszer és ezüstpénz kivitele külföldre tilos.** Barminemű ékszer és drágakövek, tiszta aranyak és ezüstök, törmelékének kivitelét a kormány megtiltotta. Ezután ezüstpénzt kivinni az országból egyáltalán nem szabad.

— **Adomány a mezőgazdasági övezgyek és árvák segélyozási alapjára.** Felvitatas az előbbi számban, Vegösszeg 16.779 korona, Papp Ferenc 50 K, Ifj. Beretvács János 500 K, Inácsi Farkas László 500 K. Összesen 17.829 korona. Nagyköros 1918. február 16.

— **A Hangya Fogvasztó és Értékesítő Szövetkezet évi rendes közgyűlést ma délelőtt 10 órákor tartja a városi szálloda emeleti termében.**

— **Esküvő.** Benedek György a helybeli kereskedő társadalomnak fiatal agilis tagja, Benedek József fia a mai nap délután 3 órákor tartja esküvőjét Kohn Ilonkával, özv. Kohn Nathánna kedves leányával Szerencsét és boldogságot kívánunk.

— **Az albérlők érdekében** legújában megjelenő lakbörrendelet értelmében az albérletek felmondási tilalmát a háború végéig meghosszabbították. Albérletek ezenül csak a rendeletben megjelölt fontos esetekben lehet felmondani és a felmondás érvényessége felett minden esetben a lakbörletti bizottság határoz.

— **Adomány.** A városunk közigazgatásánál működő díjnokok Irhazi Ferenc volt kártársuk ravatalára szánt koszorú megváltásául 70 K- adományoztak a helyben felállítandó rokkant katonák munkástelepe javára. Az adományért a városi tanács halála köszönetét nyújtámtotta. Igaz nemeslelkűsége vall a városi díjnokok eme cselekedete, amellett, hogy kártársi kegyvelés érzésüknek méltó módon kifejezést adtak, a legnemesebb célra fordították adományukat. Öszinte elismerés illeti őket.

— **Az orosz béke** hír gyorsan terjedt el városunkban. A szívek hevesebben kezdtek dobogni, a szemek az örömi ragyogtak, egyik a másiktól kérdezte: hát tényleg örülhetünk, reménykedhetünk a béke nek? Mert hiszen hányszor hallottuk már e szót, hogy béke! Melynek kiejtésakor szinte gondolkodába estünk, hogy miként is jön a nyugalom vissza, hirtelen vagy várokozások után. Mindinkább meggyőződött bennünk a hit a béke felől, szinte boldog schajját sal mondtuk, különös nyugalommal: végre az első biztos

béke köszönt ránk! Majd később már hálafohaszunk szállt el az általános, teljes békéért.

KATONAI ROVAT.

— **Katonai parancsnokság alá tartozó munkások büntetése.** Honvédelmi miniszteri rendelet szerint a katonai fegyelmi fenytő hatalom alá tartozó munkásokkal szemben az elvezetés az elvezetés és munkarendben megállapított pénzbírságokat a katonai vezetőkkel egyetértően alkalmazhatja. Egy és ugyanazon cselekményeit vagy mulasztásait fegyelmi és rendbűntetést együtt nem lehet alkalmazni.

Anyakönyvi Értesítés.

1918. febr. 1-10.

Elhaltak:

ö. Skrenya Istvánné Turóczi Mária rk. 80 éves, Ilvés Julianna ref. 22 éves, Búz Kálmán ref. 40 éves, Zsiga István rk. 98 éves, Jancsó Lajosné Kulini Nagy Jolán rk. 60 éves, Pálfi László rk. 49 éves, Irházi Ferenc ref. 52 éves, Hódi Rozália 23 naps, Márksz Terézia rk. 17 éves, Dóka József rk. 3 hónapos, Kelemen János rk. 38 éves, ö. Cseri Jánosné Juhász Mária rk. 63 éves, ö. Bek Sándorné Kustár Julianna ref. 89 éves, ö. Kaszap Psterné Bódi Lidia ref. 78 éves, Szivós Mihály ref. 78 éves, Szűcs Albert ref. 17 éves.

Születtek:

Biró István és Hegedűs Erzsébetnek Mária leánya rk., Habancius László és Tóth Máriának Margit leánya rf., Halasi Pál és Szűcs Máriának Rozália leánya rk., Vince József és Negyedi Eszternek Sándor fia rk., Mészáros György és Hlavati Teréziának Terézia leánya rk., Kovács József és Fokti Máriának József fia ref., Jana Teréziának Ilona leánya rk., K. Szabó Sándor és Bordács Juliannának Sándor fia rk., Bakó László és Bodnár Máriának Sándor fia rk., Molnár Péter Pál és Molnár Eszternek Péter fia rk., Tóth Lajos és Baranvi Máriának Mihály fia ref.

Házasságot kötöttek:

Varga Ferenc Papp Erzsébet ref. Holló József Német Rozália rk., Halasi József Halasi Mária rk., Tóth László Danka Rozália rk.

HIRDESSEN A NAGYKÖRÖS ÉS VIDÉKE-BEN.

FOGAK

fogsorok, arany és platina koronák arany és platina hidak, arany lenyezes fogsorok, tonór arany fogak, arany rágó élű fehér fogak, önálló csapos fogak, cement amalgam, ezüst, arany és platina valamint parcellán töméseket készít és foghuzásokat eszközöket készítenk.

Péntek, szombat és vasárnap délelőtt 9 este 6-ig.

Fővárosi fogtechnikai Nagykörosi fogteremben I. ker. 154. sz. Nyikos-téle ház (esirkepiactér.)

Nagybecsű hely. és törvénybeli közfénység szives partfogását kérve vagyok mely tisztelt

iff. LEDOVICS KÁLMÁN

általán. vizsgázott fogtechnikus.

Budapest. József körút 71-73. I. e. 21.

Hirdetmény

nyesedékgaly, épület anyagok és egy bokor tölgyfa eladására.

A nagyerdőben Miklai János erdőőr járásában levő nagy mennyiségű igen jó nyesedék galy a helyszínén február 25-én fog nyilvános árverésen készpénzfizetés mellett eladatni. Az árverés délelőtt 9 órakor veszi kezdetét. Gyűlekezési hely Miklai János erdőőr lakása.

Továbbá az erdőtisztai laknál levő méhesnek fa és nád anyagai és ugyanott egy bokor tölgyfa, valamint a nyilsatoki volt erdőőri laknak fa, nád stb. anyagai szintén a helyszínén február 27-én fognak készpénz fizetés mellett eladatni. Az árverés az erdőtisztai laknál délelőtt 9 órakor veszi kezdetét s az árverésnek itt bevégezése után lesz eladva a jelzett háznak anyaga. — Gyűlekezési hely az erdőtisztai lak.

Nagykörös, 1918. február hó 15. én.

Szappanos Sándor e. b. elnök.

1891—k. i. 1918. szám.

Hirdetmény,

Az országgyűlési képviselők választásáról szóló 1913. évi XIV. tc. a választói jogosultsághoz általános feltétell legalább is az irni és olvasni tudást kivánja meg azoktól, akik legalább 40 korona egyenes állami adóval megróva nincsenek.

Az irni és olvasni tudást az elemi népiskola VI. osztályának, vagy a fenti törvény 8. §-ában megjelölt — a hatodik osztállyal egyenrangú — iskola osztályoknak elvégzését igazoló bizonyítvánnyal kell igazolni.

Akiknek ilyen iskolai képzettségük nincs, azok az irni, olvasni tudást igazoló **állandó bizottság előtt vizsgálatot tehetnek** és ezen vizsgára nálam a folyó évi február hó 24. napjának d. e. 12 órájáig akár írásban, akár előszóval jelentkezhetnek. Az írás-olvasás vizsga pedig a f. év február 25-én délelőtt 9—12 óráig tartatik a polgármesteri hivatal melletti tanácsteremben működő bizottság előtt.

A vizsgálat ingyenes. Arra a férfinemhez tartozó minden 24 évet betöltött magyar állampolgár jelentkezhetik, a jelentkezéssel egyidejűleg a születési anyakönyvi kivonat s egyéb — a személyazonosságát igazoló okiratok csatolandók s ha a jelentkezőnek esetleg iskolai bizonyítványai vannak, azokat is csatolja, valamint bejelentendő a lakás pontos megjelölése is.

Megjegyzem, hogy az irni és olvasni tudásnak bizonyítása mellőzendő azokra nézve, — s így jelentkezniök sem kell — akiknek olyan állásuk, vagy foglalkozásuk van, vagy volt, amely a törvény által iskola képzettséghez van, vagy volt kötve akkor, amikor az illető az állást betöltötte, vagy foglalkozást folytatta; továbbá, akik valamely magyarországi elemi népiskola negyedik osztályának sikeres elvégzését bizonyítvánnyal, vagy ennek hiteles másolatával igazolni tudják, vagy arról hogy az Országos Közművelődési Tanács által az írás és olvasás elsajátítása céljából felmelték nekem arra rendezett tanfolyamot sikeresen elvégezték, eredetiben, vagy hiteles másolatban bizonyítványt mutatnak fel; végül akik ezidő szerint a országgyűlési képviselő választók nevéjegyzékébe fel vannak véve mindaddig, míg jelenlegi jogosultságuk alapja fennáll.

Nagykörös, 1918. február 13.

1—2v. Jalsoviczky. polgármester.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönségnek tudomására adni, hogy **elsőrendű kemény tüzfára előjegyzéseket elfogadok.** Bővebb felvilágosítást ár és szállításra vonatkozólag mindenkor a piactéri lakásomon nyújtok.

Tisztelettel

Goldberger Dávid.

Hirdetmény.

A bortermelési adó fizetésére.

Az 1918. évi I. t. c. értelmében minden hektoliter bortust vagy bor után 14 kor. bortermelési adó fizetendő az 1917. évi termés után. Ezen az államot illető adó akkor válik esedékessé s akkor fizetendő, amikor a termelő a bortustot vagy a bort forgalomba hozza, vagy másnak bármilyen módon átengedi, vagy saját fogyasztására elhasználja.

Felhívtauk tehát mindazok, akiknek 1917. évi bortermésük volt vagy van, hogy a bortermelési adót ha adekvátanul fizessék le a fogyasztási adóhivataltól és pedig azok is, akik fogyasztási adójukat már lefizették.

A leszámolás ezután évnegyedenként történik.

Nagykörös, 1918. február hó 7.

3-3f **A fogyasztási adó kezeléség.**

— **A „Nagykörös és Vidéke” egyes számai kaphatók lapunk kiadóhivatalában — (Magyar—Frank Gyula féle ház) továbbá Gesznet Jenő könyvkereskedőnél (piactér), Székely Pál (vasút utcai), Réczy János (gimnázium melletti) kereskedésében és a piacon az áruló fiuknál.**

APOLLÓ MOZGÓ

a városi szálloda színháztermében.

Vasárnap. 1918. február 17-án. Vasárnap.

Sárga ördög.

5 felvonásban.

Második feleségem.

Legujabb háborus.

Műsoron kívüli szám.

Szerdán:

A Hieroglifikák titka.

4 felvonásban.

Rendes helyárak!

Előadások kezdete d. u. 4, 6 és este

8 órakor.

Kiváló tisztelettel

Weisz János.

tulajdonos.